

אורי דהן ושות'
כלכלה ופיננסים

**מודל כלכלי
לתמחור ערכי הקצאות קרקע
להיקפים גודל שונים של חוות סוסים**

הוכן עבור רשות מקרקעי ישראל

תוכן העניינים

פרק 1 - תמצית	4
1.1 רקע	4
1.2 אפיון פעילות חוות הסוסים	4
1.3 מודל כלכלי לפעילויות חוות סוסים	5
1.4 תמצית ממצאי המודל הכלכלי וגזירת ערך הקרקע	6
פרק 2 - סקירת רקע כללית	7
2-א אפיון ההיצע	7
2.1 סקירה כללית על פעילויות חוות הסוסים בישראל	7
2.2 התפתחות ענפי הסוסים בישראל	9
2.3 הפריסה הגיאוגרפית של חוות הסוסים בישראל	10
2.4 אפיון חוות הסוסים הפעילות בארץ ובעולם	10
2.5 השוואה רוחבית של ענף חוות הסוסים	24
2-ב אפיון הביקוש	27
2.6 קהל הלקוחות הפרטי מול המוסדי	27
2.7 ריפוי פיזי וסיוע בריאותי ונפשי	28
2.8 לקוחות למטרות הדרכת רכיבה לסוגיה	28
2.9 קהל לסיורים, מסלולי רכיבה ומטרות בילוי	28
2.10 קהל לסמינרים, הדרכות, ימי עיון וכד'	28
2.11 קהל לפעילויות הנלוות	29
פרק 3 - אפיון תפעולי בפעילות חוות הסוסים	30
3.1 אפיון תפעולי של החוות הפעילות בישראל	30
3.2 גורם "ההגשמה העצמית" בהפעלת חוות סוסים	33
3.3 מחירי שירותי הליכה בחוות הסוסים	34

34	פרק 4 - מודל כלכלי מייצג לפעילות חוות סוסים
4.1	מבנה השקעות מייצג להקמת חוות סוסים
4.2	עלויות מזון
4.3	רכיבה טיפולית
4.4	רכיבה ספורטיבית
4.5	טיולי רכיבה אישיים
4.6	טיולי רכיבה קבוצתיים
4.7	הפעלת פנסיון
4.8	ריכוז הכנסות לסוגי פעילויות הליכה ופעילויות נוספות
4.9	תחשיב רווחיות ישירה
45	פרק 5 - מודל כלכלי מסכם וגזירת ערך ההקצאה
5.1	ריכוז הכנסות ורווחיות ישירה לפי גדלי חוות
5.2	עלויות כוח אדם
5.3	תחזית פעילות לשנה ראשונה
5.4	תוכנית מימון
5.5	תחזית פעילות - חווה קטנה
5.6	תחזית פעילות - חווה בינונית
5.7	תחזית פעילות - חווה גדולה
5.8	ריכוז ממצאים וגזירת עלות הקצאת הקרקע

פרק 1 - תמצית

1.1 רקע

מטרת עבודה זו היא בניית מודל כלכלי, עסקי ונורמטיבי לפעילות של חוות סוסים. כאשר המטרה היא לגזור את ערך הקרקע מתוך מודל הפעולה הכלכלי שנבנה לצורך כך, המציג תוכנית פעולה כלכלית מפורטת לפעילות חוות סוסים, הכוללת תחזיות פעילות, פדיונות, השקעות, הוצאות שוטפות וכד', הכל כמפורט בגוף העבודה בהמשך.

1.2 אפיון פעילות חוות הסוסים

חווה סוסים פעילות בכל העולם, אך סוג הפעילות, אופי הפעילות, גודל החווה ועוד משתנה מחווה לחווה. ניתן לחלק את סוגי הפעילויות בחווה המציעות רכיבה לקהל הרחב לפעילות של ספורט, רכיבה טיפולית ורכיבה תיירותית למרות שיש חווה העוסקות ביותר מסוג פעילות אחד, כמפורט בגוף העבודה.

להלן ריכוז ממצאים למספר חוות שסקרנו בהמשך בהרחבה בישראל ובעולם. בין הפרמטרים שסקרנו נכללים מחירים, פריסה גיאוגרפית, סוגי שירותים מוצעים, סוגי פעילויות נלוות וכן גודל החווה ומספר עובדים.

לוח 1.1: השוואת חוות					
מיקום	מרכז רכיבה רמת גן	חוות דור	חוות המאלף	חוות ורד הגליל	Wimbledon stables
מספר סוסים	55 מתוכם 20 בפנסיון	17	משמר אילון 12	דרום הגולן	לונדון 26
מספר עובדים	50 עובדי תחזוקה, משרד ומדריכים	2+ מנהל			10
שטח החווה	15 דונם	1.5 דונם		120 דונם	4450
סוג פעילות	חוות ספורט רכיבה	חוות תיירותית	חוות משולבת	חוות תיירותית	חוות ספורט רכיבה

אפיון כלכלי לפעילות חווה כולל פרמטרים כגון שטח החווה, מספר סוסים, מספר עובדים, סוגי עובדים, סוגי פעילויות, מתקנים שונים המאפשרים את מכלול השירותים המוצעים בחוות כגון מנאז'ים, אורוות, מתקנים אחרים, מבני משרדים ועוד.

בגוף העבודה בהמשך מפורטים פרמטרים מגוונים המבחינים בין פעילויות חוות שונות.

הגדרת פעילויות החוות מגדירה את עלויות ההקמה ואת העלויות השוטפות לפעילות חוות, כמפורט בהמשך.

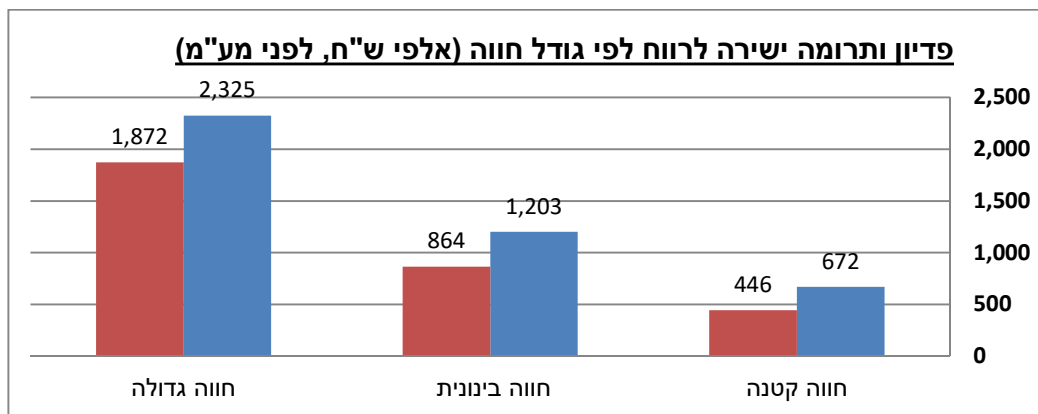
1.3 מודל כלכלי לפעילויות חוות סוסים

חוות סוסים בישראל מפעילות לרוב שני סוגי פעילויות. פעילויות ליבה, אותן הגדרנו כפעילויות המערבות סוסים. ופעילויות אחרות, שהינן פעילויות נלוות, תיירותיות, מסחריות ושירותיות, כגון חנות, קפיטריה, מסעדה, הפעלת סמינרים לקבוצות או אירועים וכד'. ככל שהחוזה גדולה יותר כך היא מפעילה יותר פעילויות נוספות, שאינן פעילויות הליבה.

להלן ריכוז פדיונות ורווח ישיר מהפעילויות (לפני הוצאות תפעול וניהול)1 בהבחנה בין שלושה גדלים של חוות.

לוח 1.2: ריכוז הכנסות לפי פעילויות לשנת הפעילות הראשונה (לפני מע"מ)									
	חוזה קטנה			חוזה בינונית			חוזה גדולה		
	שנה 1	רווח ישיר	הוצ' ישירה	שנה 1	רווח ישיר	הוצ' ישירה	שנה 1	רווח ישיר	הוצ' ישירה
רכיבה טיפולית	115,949	44,234	71,715	173,923	66,351	107,572	231,897	88,468	143,429
רכיבה ספורטיבית	57,538	24,134	33,404	86,308	36,201	50,107	115,077	48,268	66,809
טיולי בודדים	109,469	65,216	44,253	164,204	97,824	66,380	218,938	130,432	88,506
טיולי קבוצות	134,615	61,672	72,943	201,923	92,508	109,415	269,231	123,344	145,887
הפעלת פנסיון	115,385	43,340	72,045	173,077	65,010	108,067	230,769	86,680	144,089
ביקורים בפינת החי	30,000	0	30,000	45,000	0	45,000	60,000	0	60,000
פעילויות עירייה ומ. החינוך	72,000	0	72,000	108,000	0	108,000	144,000	0	144,000
סמינרים בחדרי הדרכה	72,000	0	72,000	108,000	0	108,000	144,000	0	144,000
חנות	32,523	0	32,523	48,785	0	48,785	65,046	0	65,046
מסעדה	0	0	0	195,139	0	195,139	260,185	0	260,185
אירועים	0	0	0	0	0	0	720,000	0	720,000
סך ההכנסות	739,480	238,596	500,884	1,304,358	357,894	946,464	2,459,144	477,192	1,981,952

להלן תרשים הממחיש את סך הפדיון והתרומה לרווח לפי גדלי חוות.

¹ במכוון הבחנו בין רווח ישיר לרווח גלמי, כיוון שבמובן המוגדר בעבודה זו אין זהות בין השניים.

1.4 תמצית ממצאי המודל הכלכלי וגזירת ערך הקרקע

להלן ריכוז ממצאי המודל הכלכלי לפי גדלי חוות שונים. ניתן לראות כי היקף ההשקעה עולה מהותית עם גידול בשטח החווה. שטח החוות נע בין כ- 10 דונם לחווה קטנה, 25 דונם לבינונית וכ- 50 דונם לחווה גדולה.

המודל הגדיר תחזית פעילות ל- 49 שנים. הלוח להלן מציג את ממצאי הפדיון והעלויות לשנה ממוצעת לתקופת התחזית ואת הערך הנוכחי הנקי.

לוח 1.3: ריכוז ממצאים וגזירת ערך הקרקע (אלפי ₪, לפני מע"מ)				
סעיף	פרמטר	חווה קטנה	חווה בינונית	חווה גדולה
חלק א - ריכוז ממצאים				
עלות ההשקעה ללא עלות הקרקע	478	1,521	3,791	1,930
שטח	10	25	50	28
ממצאים לשנה ממוצעת				
פדיון	1,110	1,959	3,693	2,254
רווח תפעולי	148	396	761	435
רווח לפני מס	134	370	710	405
רווח לאחר מס	103	285	547	312
ערך נוכחי נקי	835	1,711	2,731	1,759
יחס תזרים שנתי ממוצע להשקעה	22%	13%	12%	0
רווח שנתי לדונם	10	11	11	11
חלק ב - גזירת ערך הקרקע				
גישת הרווח היזמי	25%	209	428	683
רווח יזמי		626	1,283	2,048
ערך הקרקע		63	51	41
מחיר לדונם				52
גישת חלוקה שווה	50%	417	855	1,365
חלק היזם		417	855	1,365
ערך הקרקע		42	34	27
מחיר לדונם				34
מחיר דונם - מיצוע הגישות		52	43	34
ערך סך הקרקע לשטח האופייני		522	1,069	1,707
				43

לגזירת ערך הקרקע חילקנו את הערך הנוכחי הנקי, המשקף את ערך המיזם כולל הקרקע, בשתי גישות. האחת מבוססת על הקצאת חלק בשיעור 25% ליזם ("רווח יזמי") בגין ההשקעה שביצע ובגין נטילת סיכון עסקי והשנייה מקצה מחצית מערך המיזם ליזם (גישה שמרנית יותר מנקודת ראות היזם).

מיצוע הגישות לשלושת הגדלים שנותחו בעבודה זו מעמיד ערך קרקע של 43 אלף ₪ לדונם. פירוט מקיף לכל האמור, בגוף העבודה בהמשך.

אורי דהן ושות' - כלכלה ופיננסים